

POSTANOWIENIE

Dnia 2 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 2 października 2025 r. bez udziału stron
wniosku adwokata A. P. z dnia 27 maja 2025 r. o wyznaczenie dla oskarżyciela
prywatnego R. M. pełnomocnika spośród adwokatów należących do Izby
Adwokackiej [...], do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie
wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej
sędziego Sądu Rejonowego del. do Sądu Okręgowego w R. X. Y.
na podstawie art. 81 § 2 k.p.k. *a contrario* w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca
2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 333 tj.)

postanowił:

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 27 maja 2025 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego –
2 czerwca 2025 r.) adwokat A. P., pełnomocnik z urzędu ustanowiona dla
oskarżyciela prywatnego R. M. wniosła o wyznaczenie dla niego pełnomocnika
spośród adwokatów należących do Izby Adwokackiej [...], do złożenia wniosku o
wznowienie postępowania w sprawie wydania uchwały zezwalającej na
pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego del. do Sądu
Okręgowego w R. X. Y.. W uzasadnieniu podała, że w jej ocenie istnieje
uzasadniona przyczyna dla wyznaczenia nowego pełnomocnika z urzędu w miejsce
ustalonego wcześniej, a to z uwagi na fakt, iż siedziba dotychczas ustanowionego

pełnomocnika znajduje się w R., zaś czynności związane z wnioskiem o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mają być dokonywane przed Sądem Najwyższym w Warszawie, oddalonym od siedziby pełnomocnika aż o 350 km.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 81 § 2 k.p.k., na uzasadniony wniosek oskarżonego lub jego obrońcy prezes lub referendarz sądowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy może wyznaczyć nowego obrońcę w miejsce dotychczasowego.

W orzecznictwie wskazuje się, że w sytuacji, gdy ma miejsce niezgodność stanowiska przedstawionego przez wyznaczonego obrońcę z urzędu z oczekiwaniami bądź poglądami oskarżonego, okoliczność ta nie może być podstawą wyznaczenia kolejnego obrońcy. Sąd nie może wyznaczać kolejnych obrońców z urzędu aż do uzyskania przez stronę oczekiwanego przez niego efektu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2015 r., V KZ 50/15). Wydaje się, iż wyznaczenie kolejnego obrońcy z urzędu do wykonania tych samych czynności byłoby uzasadnione tylko wówczas, gdyby zostało wykazane (np. w postępowaniu dyscyplinarnym) nienależyte wypełnianie obowiązków przez dotychczas wyznaczonego obrońcę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2015 r., V KZ 48/15).

W piśmiennictwie wyrażono pogląd, iż w sytuacji, gdy podejrzany (oskarżony) podejmuje działania rażąco sprzeczne z doradztwem obrońcy, obrońca z wyboru powinien wypowiedzieć upoważnienie do obrony, a obrońca z urzędu powinien złożyć wniosek o zwolnienie go z dalszej obrony (M. Kozak, *Co się dzieje, gdy klient nie ufa adwokatowi?*, „Palestra” 2021/11, s. 110–112). Wniosek o zmianę obrońcy z urzędu złożony w trybie art. 81 § 2 k.p.k., może być skuteczny tylko wtedy, gdy jest oparty na konkretnych poddających się weryfikacji podstawach, np. okoliczności unikania przez obrońcę kontaktów z oskarżonym poza salą rozpraw czy manifestowania przez adwokata przekonania o realizowaniu jedynie słusznej linii obrony, różnej od linii jego klienta, zaś sama deklaracja o braku zaufania i woli korzystania z pomocy innego obrońcy nie jest dostateczną przesłanką zwolnienia dotychczasowego obrońcy z urzędu z jego dotychczasowych obowiązków, i to

nawet gdyby stanowiska oskarżonego i obrońcy były w tej materii zgodne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 listopada 2014 r., IV KK 351/14).

W niniejszej sprawie pełnomocnik z urzędu adwokat A. P. nie wykazała, aby istniały przeszkody uniemożliwiające jej samodzielne sporządzenie wniosku o wznowienie postępowania w sprawie wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Rejonowego del. do Sądu Okręgowego w R. X. Y., ani też nie uprawdopodobniła, że ochrona interesów oskarżyciela prywatnego R. M. wymaga wyznaczenia innego pełnomocnika do tej czynności. Zdaniem Sądu Najwyższego, brak jest również podstaw do stwierdzenia, że zachodzi konflikt interesów lub inne obiektywne okoliczności, które by to uzasadniały. Odległość siedziby pełnomocnika z urzędu od miejsca wykonywania czynności związanych z wnioskiem o wznowienie postępowania dyscyplinarnego, tj. siedziby Sądu Najwyższego, nie może stanowić jedynej podstawy do wyznaczenia kolejnego pełnomocnika z urzędu w rozumieniu art. 81 § 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zauważa, że pełnomocnik z urzędu w osobie adwokata A. P. nie została wyznaczona na wniosek oskarżyciela prywatnego R. M., lecz w trybie art. 79 § 2 k.p.k. a więc po uznaniu przez Sąd, iż zachodzi w tym wypadku obrona obligatoryjna. Nadto, obrońca lub pełnomocnik wyznaczany w trybie art. 84 § 3 k.p.k., powoływany jest z powodu zaufania do samego zawodu adwokata, a nie jak przy obronie z wyboru, zaufania mocodawcy do określonego z imienia i nazwiska członka palestry. Wyznaczany jest, by - jako podmiot kwalifikowany - dokonał analizy akt sprawy właśnie pod takim kątem, czy wystąpiły w danej sprawie podstawy wznowieniowe, a nie po to, by sporządził wniosek o wznowienie, gdyż taka jest wola wnioskodawcy. W ten sposób zostaje w sprawie zrealizowany standard rzetelnego procesu, spełniającego wymogi zarówno konstytucyjne, jak i konwencyjne, przy uwzględnieniu nadzwyczajnego charakteru postępowania wznowieniowego toczącego się w trybie przepisów Rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2020 r., III KO 113/19).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[M. T.]

[r.g.]